

הצבי ודעצדק

יו"ל ע"י מוסדות קוסון בארה"ק
בנשיאות אדמו"ר שליט"א
בני ברק - גבעת זאב

מכון בני שלשים

גליון מס' 52 • שנה ב'

בס"ד • פרשת פקודי תשפ"ב

דברי תורה מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א

פרשת פקודי

ואת האלה ושבע מאות וחמשה ושבעים עשה וויים לעמודים. במדרש [שמו"ר פנ"א י'] שכח באלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל מה שעשה וויים לעמודים, התחיל יושב ומתמיה אמר עכשיו ישראל מוצאין ידיהם לאמר משה נטלן, מה עשה האיר הקב"ה עיניו וראה אותם עשויים וויים לעמודים וכו'. כל הענין תמוה היאך שכח משה רבינו ואביד ליה חושבנא בעבודת המשכן, ועוד למה אירע שכחה זו דייקא בווי העמודים ובסכום זה אלף שבע מאות וכו' הלא דבר הוא. וי"ל עפ"י מ"ש רבנו בחיי ז"ל, ואם תשכיל תמצא כי מפני שישאל חטאו בעוון העגל בה"א וא"ו שבשם הוא האש והקול [זוה"ק ח"א השמטות ר"ס ע"ב] זאת חקת התורה אשר צוה יי' בגין דלא אתחברו ב' בה' גרמו דסאיבו מקדשא וגרימו לון מותא, דהא מאן דאפריש לון גרים מותא לנפשיה עד דאתא פרה וכפרה על בנה, על כן ישראל שהיו שש מאות אלף הביאו שקלים לצורך האדנים שהם יסוד המשכן להיות להם כפרה על מה שחטאו בה"א, ואותם שהיו יתרים על שש מאות אלף שלא היה להם חלק באדנים עשו משקליהם וויים להיות להם כפרה על הוא"ו, וזהו שאמר עשה וויים לעמודים, והבן זה עכ"ל. נמצא דהוויים היו עיקר התיקון שבמשכן על עון העגל, ויש ליתן רמז בכתוב ויק"ח מיד"ם ויצ"ר את"ו בחר"ט ויעשה"ו עג"ל מסכ"ה [שמות לב ד] עולה בגימ' אלף תשע"ה מכוון. והנה מעשה העגל גרם לשכחה כמו"ש בגמ' עירובין [נד.] אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות לא נשתכחה תורה מישראל, ולכן דייקא בווי העמודים שהם תיקון לחטא זה פירוד הו"ו מה"א נפלה שכחה ואח"כ משנתקן אז נזכר.

ובספר אמרי אמת למורן אדמו"ר מגור זצ"ל [פקודי תרי"ז ובלקוטי יהודה] פירש דכשאוחרין באל"ף ב"ת אין יכולין לשכוח, כמו שמספרים מעשה **המבעש"ט** ז"ל שנסע לאיזה מקום ונטלו ממנו כל המדריגות עד ששכח הכל והתחיל לצרף אות לאות של הא' ב' עד שנזכר הכל, כן היה כאן אצל משה רבינו ע"ה שהאיר הקב"ה עיניו באותיות התורה מן א' עד ת' וכשחזר משה רבינו בא"ב כמו"ש ואת האל"ף, עי"ז נזכר, כל האותיות אלף בית גימל וכו' עם ה' אותיות מנצפ"ך בגימ' אלף תשע"ה ע"כ ודפח"ח. ראוי לציין שמקור חשבון זה הוא בס' הליקוטים לרמ"ד וואלי ח"א עמ' קפ"ו.

ויביאו את המשכן אל משה וגו'. במדרש [שמו"ר פנ"ב ב'] א"ר יוחנן ו' חדשים היה עוסק במשכן ג' חדשים עשאוהו וג' חדשים קפלוהו אעפ"כ היו מליצין אחריו ואומרים הרי נעשה לא היה משה אומר שישירא שכינתו אצלו והקב"ה נתכוון להעמיד המשכן בחדש שנולד בו יצחק אבינו, פ' שבניסן נולד יצחק. יש להבין מה ענין הקמת המשכן אצל יצחק אבינו, ולמה דייקא כשנולד יצחק ולא אברהם ויעקב.

ונראה לבאר הנה איתא בזוה"ק [ח"ב קצ"ז ע"ב] תא חזי, הכא שארי לממני זהב בקדמיתא וכסף לבתר, בגין דהאי חשבנא מתתא, אבל כד אתי לממני מחושבנא דרתיכא דלעילא, שארי לממני מימינא בקדמיתא, ולבתר מן שמאלא, מנלן, דכתיב [חג ב ח] לי הכסף ולי הזהב, כסף בקדמיתא ולבתר הזהב, וברתיכא דלתתא, שארו משמאלא ולבתר מימינא, דכתיב זהב וכסף ונחשת, זהב בקדמיתא ולבתר כסף. הרי שמלאת המשכן מושרשת מסוד הגבורה בחינת יצחק שהיא שמאלא. ואיתא במדרש [שמו"ר פמ"ח ח'] אמר משה לפני הקב"ה כתבת כי יגנוב איש שור או שה וטבחיו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור הרי הביאו ה' חח ונזם טבעת עגיל וכומז. וכן איתא שם [פ"ל ז'] כי יגנוב איש שור או שה, לפי ששור גנבנו ועשינו עגל לפיכך ה' בקר שלמנו תחתיו שמתו תחתיו אבותינו במדבר. ופירש היפה תואר שנסתכלנו במרכבה כשירד ה' לסיני ושמטנו פני שור ובחרנו לנו לעשות מסכה כתבניתו ע"כ. והנה מבואר בדברי רבנו האריז"ל [לקוטי הש"ס - ליקוטים מספר עץ החיים] דע כי יש שני קליפות שהם נקראים שור וחמור, והנה שור הוא מצד שמאל שהוא קליפות עשו הרשע, וכן הוא עשו במילואי עי"ן ש"ן וא"ו [בצירוף הג' תיבות] גימ' שור"ה, והוא תמצית פני השור מהשמאל אשר בקדושה בסוד הכתוב ויצחק אהב את עשו ע"כ. ולפי"ז יש לומר דמכיון שבעשיית העגל פגמו במרכבה בגניבת פני שור שהוא קלי' עשו הרשע בחי' גבורה סטרא דשמאלא, ובכך היתה נגיעה ליצחק אבינו בסוד ויאהב יצחק את עשו כי הוא בחי' גבורה דקדושה, נמצא שפגמו בקדושת פחד יצחק, לפיכך בעשיית המשכן שבא לכפר על חטא העגל המתין הקב"ה לחודש שנולד בו יצחק לשמחו.

ועיין רמב"ן פ' כי תשא [שמות לב א] ד"ה אשר ילכו לפניו וז"ל, והנה במעשה המרכבה אמר פני שור מהשמאל

לארבעתם [יחזקאל א י], ולכן חשב אהרן כי המחריב יורה דרך מקום החרבן כי שם כחו הגדול, ובהיותם עובדים שם לאל יערה רוח ממרום כאשר נאצל על משה, וזהו שאמר חג לה' מחר, שיהיו העבודות והזבחים לשם המיוחד להפיק רצון ממנו אל בעל הצורה, כי בהיותה לפניו יכנונו אל ענינה עכ"ל, וביאור סוד הדברים גילה לנו רבינו הר"ר יהונתן בס' יערות דבש [ח"ב דרוש ח'] עי"ש, הובא לעיל פ' כי תשא [לב ד] עה"פ ויאמרו אלה וכו'.

וירא משה את כל המלאכה וכו' ויברך אותם משה. פירש"י אמר להם וכו' ויהי נועם ד' אלקינו עלינו וגו'. ותמוה דהנה שם בהמשך כתיב ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו, והיאך אמר משה רבינו ומעשי ידינו הרי הוא לא היה בכלל העושים אלא היה עומד ומצוה אל העושים בלבד. וי"ל עפ"י מ"ש זקה"ק בספר מראה יחזקאל [מועדים דרוש ד' לשבת שובה] וז"ל, שמעתי ממורי ז"ל [רבנו הרמ"מ מרימנוב] עמ"ש בגמ' [זומא עא:] גבי שמעיה ואבטליון שאמרו להכהן גדול ייתן עממיה לשלם דעבדון עובדא דאהרן ואל ייתן כו', ופירש הוא ז"ל כי עובדא דאהרן הם הכוונות והייחודים שהיה הכהן גדול צריך לעשות בשעת העבודה בהזכרת השמות, ואותו הכהן גדול היה עם הארץ שלא ידע כלום רק העבודה בגשמיות, ולבעבור שאל יחסר המזג הוצרכו שמעיה ואבטליון לכוון בדברים העליונים הנ"ל והם עשו עובדא דאהרן עכ"ל, ומזה נשמע שאפילו הבעל תפלה אינו יודע לכוין הכוונות בשעת התפלה מ"מ כשיש אדם בבהכ"נ שיכול לכוין הוא נחשב כמו הש"ץ כי שלוחו של אדם כמותו, וכמ"ש המפרשים לענין הכוונות של תקיעת שופר שגם אם אין התקוע יודע לכוין מ"מ עכ"פ המקרא לפניו יכוין, אך לזה צריך אחדות גדול שיהיו כלם כאיש אחד חברים עכדה"ק. וכן יש לומר עד"ז כאן, אם כי היו בין העושים צדיקים וחכמים לב וכיו"ב, אבל הכוונות וייחודים בדברים העליונים שהיו בסוד מלאכת המשכן כדי שתהיה השראת השכינה במשכן, זה נעשה ע"י משה רבינו, ונמצא שכל המלאכה נעשית על ידו, וז"ש ומעשה ידינו כוננהו.

ויקם משה את המשכן ויתן את ארניו וישם את קרשיו. הנה הקדים מעשה הקמת המשכן קודם

שנתן את אדניו קרשיו, ורש"י פירש בגמ' מנחות [צט:] ויקם משה את המשכן, מעיקרא ויקם משה את המשכן דהיינו יריעות, שבתחילה פורס היריעות ולא הורידן בהקמת העמודים והאדנים אלא אחז היריעות בידו עד שהקים כולן (ובתוס' שבת כח. ד"ה ויפירוש נראה דלא ס"ל), ובספורנו כתב ויקם משה את המשכן, עשר היריעות מעשה חושב שנקראו משכן הוקמו קודם הקמת הקרשים, אם בידי אדם מחזיקין בו, ואם על דרך נס כדבריהם ז"ל. והקשה בהגהות הרש"ש [שבת כח.] וז"ל ואנכי לא ידעתי איפה הוא בדברי חז"ל עיי"ש, ונ"ל דמקורו טהור בדברי חז"ל במדרש תנחומא [פקודי פ"א] באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד, אמר משה רבש"ע אני יודע להעמידו אמר ליה עסוק בידך ואתה מראה להעמידו והוא עומד מאליו ואני כותב עליך שאתה הקימותו וכו' שנאמר ויקם משה את המשכן ע"כ, הרי לך מפורש בדברי חז"ל שהקמת המשכן כולו ע"י משה היתה בדרך נס.

נישואין

אין מזווגין לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו [סוטה ב.]. הנה הדבר צ"ב הלא יש בידי אדם לשנות מעשיו לטוב או להיפך, ויתכן שהיה זיווגו ראוי אליו לפי מעשיו הטובים בשעה שנשא את אשתו אבל אחר זה הרע את מעשיו, נמצא שמעתה אין זיווגו לפי מעשיו. וז"ל דהנה אמרו חז"ל [יבמות ג.] ע"פ [בראשית ב'] אעשה לו עזר כנגדו, זכה עוזרתו לא זכה כנגדו. וצ"ב דאם הוא ענין של זכיה, אטו בשביל פעם אחת שלא זכה כשהגיע לפרקו, מעתה תהיה תמיד אשתו לנגדו ולרוועץ כל ימיו בלי תקנה. אך הענין יבואר דגם היא לעומתו משנה מעשיה לפי מעשיו, והיא מתנהגת כצילו של בעלה, אם לטוב ואם להיפך, וזהו שאמרו זכר היינו בכל עת שזוכה ומתנהג כדיו וכהלכה אזי גם היא אשה כשרה והיא עזר לו, אך כאשר משנה דרכו לרוע ח"ו והיינו לא זכה אזי גם היא מקלקלת כנגדו. וז"ש אין מזווגין לו לאדם אלא לפי מעשיו, פ"י שזיווגו משתנה בכל עת לפי מעשיו לטוב או להיפך ח"ו ואין לו תלות הקולר באשתו אלא בעצמו.

ולפ"י מובן שפיר הוא דכתב הרמ"א ס"ח תכ"ו סעי' ב' דבקיודש לבנה נוהגין לומר דוד מלך ישראל וכו' וכנסת ישראל תחזור להתדבק בבעלה שהוא הקב"ה דוגמת הלבנה המתחדשת עם החמה וכו', ולכן עושין שמחות וריקודין בקידוש החדש דוגמת שמחת נישואין עיי"ש. ונראה לבאר דענין נישואי בעל ואשתו דומה לחמה ולבנה, דהלבנה אין לה אור משלה אלא כפי שמקבלת מן החמה, והוא כדוגמת הנהגת איש ואשתו דביארנו דהכונה שמעשי האשה אינם קבועים בדרכה אחת אלא תלויים בהנהגת בעלה, כי היא

מושפעת מאורו, וזה דומה ממש להנהגת החמה עם הלבנה.

בגמרא הנ"ל, אמר ר' שמואל בר רב יצחק כי הוה פתח ר"ל בסוטה אמר הכי אין מזווגין לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו שנאמר כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים, אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן וקשין לזווגן כקריעת ים סוף, ופריך איני והא מכריזין ארבעים יום קודם יצירת הולד בת פלוני לפלוני, לא קשיא כאן בזיווג ראשון כאן בזיווג שני ע"כ. ולכאורה קשה והלא לאו כל אדם נושא זיווג שני אלא מיעוט, ונמצא שרוב אנשים אין זיווגם לפי מעשיהם, ותמוה דהא כתיב כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים. ופירש ביפה תואר דענין זיווג ראשון ושני הכא לאו שני מיני זיווגים הם, אלא הכי פירושו, זיווג ראשון הוא מה שהכריזו ע"י הבת קול בת פלוני לפלוני לפי חיוב המזל, אמנם כשיגיע זמנם להוציא זיווג זה לפועל, אז הקב"ה משגיח אם אותו הזיווג ראוי לפי מעשיהם אז נשאר הזיווג הזה כפי הוראת המזל, ואם אינם ראויים לזה לפי מעשיהם, נעשה זיווג שני כפי מעשיהם, ונמצא שכל זיווג בפועל הוא לפי מעשיהם, וכן האריך בעל העקידה שער ח' ופירש דאף זיווג ראשון הוא לפי מעשיהם וכו', דאל"כ לא שייך להתפלל על זיווג טוב דהא כבר הוכרח.

וי"ל עוד, דהנה מצינו לפעמים שמדובר לאדם נכבדות בזיווג פלוני, ואחר שעוסק בזה אין הדבר יוצא לפועל, ואולם לאחר זמן שוב עולה אותו שידון על הפרק ואז נגמר הדבר ונישאתן זה לזה, ולכאורה טעמא בעי שכן למפרע איגלאי מילתא שזהו זיווגו המזומן לו ומד' יצא הדבר א"כ למה לא נגמר הדבר בתחילה. ולהנ"ל י"ל דהנה אין מזווגין לו לאדם אלא לפי מעשיו, ואפשר שבשעה שעלתה ההצעה בפעם הראשונה עדיין לא היו מעשיו מתוקנים ומתאימים לבת זוגו, ע"כ הוצרך להמתין עוד זמן, ואחר שהתאימו מעשיהן שוב הוצע בפעם שנית ואז נגמר הזיווג, וזהו שאמרו כאן בזיווג ראשון וכאן בזיווג שני, פ"י זיווג ראשון היינו ההצעה בפעם הראשונה אינה אלא הכרזה והצעה, ועדיין אינו מוכרח שיגמר הדבר, אבל זיווג שני היינו בפעם השנייה שהוצע הדבר הוא לפי מעשיו ואז בא לידי גמר.

בגמרא שם, וקשין לזווגן כקריעת ים סוף שנאמר מושב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות [תהלים סח.]. וקשה דהא מוציא אסירים לא היה על ים סוף אלא קאי על יציאת בני ישראל ממצרים כדפירש"י הוציא את ישראל ממצרים בחודש שהוא כשר להולכי דרכים לא חמה ולא צינה, ומה ענין זה לקריעת ים סוף. וז"ל דהנה בשעת יציאת מצרים יצאו ישראל בשמחה ובזמן כשר, אבל אחר ימי לכתם במדבר לילה ויום נעשה הדבר קשה עליהם והתמרמרו לולא

הנס דקריעת ים סוף אז חזרו לאיתנם ופתחו בשירה. וכן הדבר בזיווג ונישואין, אם כי בתחילה ביום הראשון יוצאים בשמחה ומשתה ונראה בעליל כי בת פלוני לפלוני, אבל אחר ז' ימי המשתה נעשה לפעמים שינוי בזה ולא לטובה וד"ל, אז נעשה להם נס כקריעת ים סוף שנקרע לפי שעה ושוב חזר ונתחבר והיה הטובה, ועל אותו זמן אמרו וקשה לזווגן מעט שבים לימי הטובה, ולא אותו זמן אמרו וקשה לזווגן כקריעת ים סוף, ואולי זה בכלל מה שאמרו בגמ' כאן בזיווג ראשון כאן בזיווג שני, פ"י זיווג ראשון הם הימים הראשונים בתחילת הזיווג, ולאחר זמן שפג מעט הקשר שוב נתחדש ונעשה ביניהם זיווג שני והוא מעין קריעת ים סוף.

קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף. מה שהמשיליו ענין הזיווג לקריעת ים סוף דייקא, יש לומר דהנה אמרו חז"ל [סוטה ב.] ארבעים יום קודם יצירת הולד מכריזין בת פלוני לפלוני, נמצא שזיווגו של אדם מוכן לו עוד בטרם ביאתו לעולם ואעפ"כ בעת שעומד על הפרק למצוא זיווג הדבר קשה ביותר ואינו יודע מאין יבוא עזרו, ואפילו חכם צדיק ונביא אינו יודע מראש היכן נמצא זיווגו עד שמזמין ה"ת שליח שהוא לפעמים איש פשוט ועולה בדעתו להציע זיווג פלונית לפלוני. והנה כדבר הזה היה בקריעת ים סוף שהרי הקב"ה התנה עם הים מיום בריאתו שיקרע לפני בני ישראל כמו"ש חז"ל במדרש [בראשית ה.] ע"פ [שמות יד. כז] וישב הים לאיתנו לתנאו שהתנתי עמו מתחילה, ואעפ"כ כשבאו ישראל לשפת הים לא היה אחד שידע מראש שעתידים לרדת לתוך הים והים יקרע לפניהם, וכמה וכמה חכמים וצדיקים ונביאים היו שם ונסתר הדבר מהם, עד שנתגלה ע"י ישראל עצמם, וז"ש חז"ל [מכילתא פר' בשלח] ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים, פ"י בקריעת ים סוף היה דבר פלא שהענין היה מכוסה מעין הנביאים יודעי עתידות ונגלה לאנשים מן העם, וז"ש קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף.

קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף. יש לומר בדרך צחות, הנה איתא במדרש [הובא בספרים] ע"פ [תהלים קיד ג.] הים ראה ויגוס וכו' מה ראה ראה ישראל באים ורוכש מצרים בידם, הנה נשמע הכא כח הממון כי רב הוא שכן אעפ"י שנגזר על הים שיקרע מששת ימי בראשית כמו"ש חז"ל, אעפ"כ אם היו באים בלא רכוש לא היה נס ולא נקרע בפניהם אלא מפני שראה רכוש מצרים בידם מיד נבקע, והנה גם זיווגו של אדם מזומן לו קודם יצירת הולד ואעפ"כ אינו בא לידי גמר עד שרואים הרכוש וכו"ב, וזהו ממש כדרך קריעת ים סוף שלא נקרע אלא כשראה רכוש ביד ישראל.

מראש צורים אראנו

תולדות אבותינו ורבותינו הקדושים זיע"א

הדברים, אולם חלפו שנים רבות והניגון הזה היה להימנון של הצינים שלהם, ואז נתברר פשר דבריו הק' של רבינו ברוח קדשו.

רבינו **הבני שלשים** היה אומר כל יום שיעור קבוע לתלמידי ישיבתו, מנהגו היה להניח לפניו על השולחן שעון מדויק, בקרב הבחורים רווחה שמועה ושמו לב כי רבינו יודע תמיד את השעה המדויקת בע"פ ובלא שיוזקק להביט בשעון. פעם אירע שרבינו הפסיק באמצע שיעורו ויצא לזמן קצר, באותה שעה עלה על דעתו של בחור א' לבדוק אם יש ממש בשמועה זו, קם איפוא וסיבך את מחוגי השעון בכמה דקות, משנכנס רבינו וישב במקומו שאל מיד מי נגע בשעון, אימה נפלה על התלמידים ולא העיזו לגלות לו כי יראו מהקפדתו, אולם רבינו הרגיע אותם ואמר בפנים מסבירות אל תיראו אינני מקפיד על כך אך ברצוני לדעת מי הוא זה, נגש אותו הבחור והתוודה, ולשאלת רבינו מדוע עשה כן, סיפר את האמת כי רצה לבחון אם הרבי יודע לכווין את השעה מבלי להביט בשעונו. נענה רבינו ואמר וודאי שכך הוא ופשיטא שאם מכוונים צירופי השמות המסתלפים בכל שעה אזי יודעים תמיד מתי השעה המדויקת.

אודות הסכין, וכן בימים הסמוכים לר"ה יום פן ישכח את הדבר. ואולם אין עצה ואין חכמה וכו', בהגיע ליל ר"ה יצא הדבר לגמרי מזכרונו של המשמש והסכין לא הונח על השולחן, רבינו יש לשולחנו ובעת בציעת הפת גילה רבינו את המפה מעל החלות ובראותו כי אין הסכין מונח לבציעה נחרד מאוד, ומתוך רעדה פנה אל המשמש ושאל, נו, המשמש תפס מיד את הענין ורץ במהירות להביא את הסכין, ואולם בשונו נתקל תוך מרוצתו במפתן דלת ביהמ"ד והסכין נשטט מידו ונפל ארצה שבור לרסיסים, מיד הביאו לרבינו סכין אחר. אחר אכילת המוציא נענה רבינו ואמר, מן השמים מעכבים לבלתי תת זרע לר' פנחס נתן.

מספר כ"ק אדמו"ר שליט"א ששמע מפי אדמו"ר הרה"צ ר' פנחס שלום זצ"ל נכד רבינו: פ"א בהיותו על ימים הנוראים בקאסאן אצל זקנו רבינו הבני שלשים כדרכו, זימר שם ניגון חדש ששמעו אזינו, אחר שסיים לשורר אמר רבינו, הניגון הזה הנו גדול מאוד במעלתו, ולא עוד אלא שאם מקורו מצד הקדושה הנהו גדול ביותר, ואם ח"ו הוא מצד הס"א אזי יגדל מאוד מאוד אבל בסטרא דיליה ר"ל. השומעים לא הבינו את סודן של

הרה"ק רבי פנחס נתן מרידיק בנו של הרה"ק ר' אליעזר **צבי מקאמארא** שהיה אדמו"ר ברידיק בפולין מגדולי המקובלים ובעל מנגן נפלא, היה חשוך בנים ל"ע, ואביו יעץ לו ליסוע אל רבינו **הבני שלשים** כי שם יוכל להוושע, ואלם כל זמן שאביו הרה"ק היה בחיים חיותו נמנע הרפ"י מלהזכיר את עצמו עם פתקא בפני רבי אחר משום כבוד אביו. פעם א' כאשר היה רבינו הבני שלשים במדינת פולין אחר הסתלקותו של הרה"ק מקאמארא בא לפניו הרפ"י וביקש ממנו להעתיר בעדו שיזכה לזש"ק, רבינו השיב לו כן, לו היית נמצא אצלי על ר"ה וודאי יכולני לפעול שתפקד בדבר ישועה ורחמים אבל יודע אנכי כי אין זאת באפשרותך וע"כ איעצך שתשלח לי סכין חדש לפני ר"ה ובו אבצע את החלות בסעודות ר"ה, ובאותה שעה אזכירך בזכרון טוב ותהיה לך הישועה. הרפ"י אכן מילא אחר פקודת רבינו וכחודש לפני ר"ה הגיע ע"י הדואר סכין נאה ומשובח עבור רבינו. רבינו לקח את הסכין והטמינו במקום מסוים וקרא אליו את הבחור המשמש (היו בחור) ואמר אליו הבט נא ישראל אייזיק, כאן מונח סכין עבור סעודות החג, זכור תזכור להכין את הסכין הזה על השולחן בעת ההכנות לסעודת החג, זכור ואל תשכח. כעבור מספר ימים שוב הזכירו רבינו

וכבוד ה' מלא את המשכן. י"ל על פי מה שפי' רבינו הבעש"ט הק' ימלא ה' כל משאלותיך, שכל משאלותיך ובקשתך מאתו ית' יהיו שימלא שמו הוי"ה יתברך ויתעלה ולא יהיה בו פגם ח"ו, וזהו אמרו כאן וכבוד ה' מלא שכבוד שמו הוי"ה ית' נתמלא בכל מלואותיו והבן. (בני שלשים)

ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן. וכתב רש"י ז"ל ולא יכול משה לבא כו' וכתוב אחד אומר ובבא משה אל אהל מועד, בא הכתוב השלישי והכריע ביניהם כי שכן עליו הענן, אמור מעתה כל זמן שהי' עליו הענן לא הי' יכול לבוא נסתלק הענן נכנס ומדבר עמו.

י"ל עפ"י מה דידוע מתלמידי הבעש"ט הק' (הביאו בני יששכר מאמרי אלול, מאמר ב' אות ז') שהי"ג מדות שהתורה נדרשת בהן הן כנגד הי"ג מדות הרחמים אל רחום וכו' כמו שאמר רבינו הק' ר' 1212 דובער ממעזריטש 13 זי"ע (אור תורה פר' בהעלותך) שכשהתפלל משה רבינו עליו השלום על מרים אחותו שתתראפא מצרעתה הזכיר שם אל באמרו (במדבר יג) אל נא רפא נא לה שמשם נמשך הרפואה, ועל זה השיב לו הקב"ה במדת קל וחומר, ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם, כמו שדרשו בגמ' (ראה רש"י ז"ל), והיינו שלמדנו הקב"ה למשרעה שילמוד מדת קל וחומר שעל ידו יתעורר מדת שם אל שכנגדו ביי"ג מדות וימשיך משם הרפואה, ורבינו זק"ק ר' צבי מיידיטשוב פי' על מדה הי"ג וכאן שני כתובים המכחישים זה את זה עד שיבא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם (מובא כמ"פ בס' בני שלשים וכן בריש פ' לך, ובס' בני יששכר שם אות ח), דהנה מדה הי"ג מידת הרחמים הוא ונקמה לא ינקמה, וזהו וכאן במדה הי"ג שני כתובים המכחישים זה את זה כי אומר ונקמה וגם לא ינקמה, עד שיבא הכתוב השלישי, היינו י"ג מדות שחשב מיכה הנביא מי אל כמוך וכו' ושם מימי קדם הוא מדה הי"ג שהוא התשובה שקדמה לעולם, ויכריע ביניהם כתיב הגמ' מנקה לשבים ואינו מנקה לשאינם שבים. ועיי' נא בספה"ק דרך פקודיך מהרה"ק ר' צבי אלימלך זצ"ל בהקדמתו מענין התשובה מהותה ואיכותה באריכות עיי"ש ויונעם לך, ותוכן הדברים שברגע שובו מחטאות בחרטה גמורה ובקבלה בלב מיד יכול לנכנס אל הקדושה, עיי"ש נועם הדברים.

והנה ידוע מספה"ק שהדעת של כל איש ישראל בשם משה יכונה כי כן משה הוא סוד הדעת העליון, ובזה יפורש לנו הכתוב עם פירש"י ז"ל כאן, ולא יכול משה, היינו אדם מישראל הנשפע מדעת של משה, לבוא אל אהל מועד זה הקדושה, וכתב א' אומר ובבא משה אל אהל מועד, שיש בידי האדם לבוא אל הקדוש פנימה, בא הכתוב השלישי זה מדות דמיכה שמדה הי"ג שבו הוא מימי קדם הוא התשובה שקדמה לעולם, והכריע ביניהם, וזהו כי שכן עליו הענן, זה מסך המבדיל בינו לבין אביו שבשמים עיי"ש החטאים עונות ופשעים שנעשה מסך המבדיל הנקרא בשם ענן, אמור מעתה כל זמן שהי' עליו הענן לא הי' יכול לבוא, זה לשאינם שבים, נסתלק הענן, עיי"ש התשובה, נכנס ומדבר עמו, וק"ל. (אור מלא)

גבורה, על כן אסור למנות את ישראל יומא כב ע"ב, והנה במלאכת עבודת הקודש מנו ופקדו מנין ומספר ומפקד, לזה אמר הכתוב אלה פקודי המשכן פסל את הראשונים, היינו כל המניינים שבעולם שמונעים את הברכה, שאני המנין הזה והוא בהיפך, אדרבא על ידי המנין הזה תשרה הברכה על כל העולם, כי המנין הזה אשר פקד על פי משה שהוא סוד הדעת (על כן נקרא משכן העד"ת הדע"ת כאשר יתבאר), והנה תראה, ברכה ראשונה שבברכות אמצעיות שבשמונה המשך בעמ' ד

ומה שיש לי לומר על פי מה שפירשנו בפסוק אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה עבודת הלויים ביד איתמר וכו'. [שמות לח כא], והנה כל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים, ומאי פסל בכאן, וגם מהו הנרצה בכאן עבודת הלויים, ופירשנו, דהנה כל המניינים אין בהם ברכה כמשארז"ל אין הברכה שורה על דבר המנין וכו' [תענית ח ע"ב], והטעם כי כל מנין ומפקד הוא צמצום (כך וכך בשיעור), וכל צמצום היא בחינת

דרוש לנישואין מרבינו בעל שארית יעקב וצוק"ל

בגדר טוב בשום אופן, וע"ז אמר התנא טוב מתי תוכל לקרא טוב, תורה עם דרך ארץ, אם תזכה לאשה שתוכל לישב על עבודת ה' עמה אז תוכל להקרא טוב כי יתקיים הבנין, היוצא לנו כי העיקר נשואי אשה אשר בחר ה' בעצתו לברוא מחומר אחד כדי שתהיה לחוסן להאיש שיוכל לעבוד משמרת ה', ולהיפך חלילה טוב היה בל יבא אותה כי אז לא היה עולה עליו, והיה עכ"פ יכול להמלט רגע א' לתורה.

והנה עיקר התורה הם המדות טובות, והתורה היא תורה כשמה מלמדינו דרך הישר אשר בו ידבק האדם לילך בטח להנצל מכל פח עצת היצה"ר לילך אחרי שרירות לבו הרע למען סור שאול מטה, כמ"ש חז"ל בראתי יצה"ר בראתי תבלין, והמאור שבה מחזיר למוטב לדבוק באלקים חיים, והוא סם חיים גורם חיים נצחיים ולעוסקים בה באמונה, ואך צדיקים יכלו בה בדרך החיים ופושעים יכשלו בה, כי אם רוח אחרת רוח תעתועים היתה אתו להתגאות בה לאמר מה נאה ניר זה, אנכי הרואה כי לי כל הכבוד הזה, עושה קרדום לחתוך בה ולהתפאר בתפארתה לא לשמה מוטב היה לו שלא נברא, כי עליו אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור במדוד אחד (סוטה ה), וע"ז צריך רחמים ותחנונים גדולים וסייעתא דשמיא שלא יפתה לבבו למען סור משאול מטה.

וכבר אמרתי לפרש עפ"י רמז (המשנה בברכות) מי שמתו מוטל לפניו פטור מק"ש, על פי דברי הערבי נחל עפמי"ש [תהלים פ"ט] מי גבר יחיה ולא יראה מות ימלט נפשו מיד שאול סלה, על פי דברי חז"ל (ברכות ה) אם פגע בך מנוול זה וכו' ואם לאו יקרא קר"ש, יקבל עליו עול מלכות שמים כי יתבטל עצתו, ואם לאו יזכיר לו יום המיתה, [בגמ' ליתא כן וכבר העירו בזה, ועי' לעיל פ' וישב על הפסוק ויבא הבית בשם היעירות דבש] כי הזכרת יום המיתה הוא סגולה הנפלאה והגדולה להנצל מעצת יצה"ר, ומיד שאול סלה, וז"ש מי גבר יחיה ולא יראה מות, [פ"י מי הוא זה] שלא ישים לנגדו יום המיתה, [ובכל זאת] ימלט נפשו וגו', כי אם יזכיר לו יום המיתה בוודאי יאבדו כל טענותיו. וז"ש מי שמתו, דייקא מתו, שתמיד הוא מיתתו ויומו האחרון לפניו, פטור מק"ש כי לא צריך לקרוא ק"ש כדי להבריח יצה"ר ממנו כי בוודאי לא שולט בו היצה"ר, אך רשעים יכשלו גם בו כי רוח המושל יעבר בו רוח קנאה לאמר כי אין שלטון ביום המות כי גם צדיקים אשר לא נתנו מרגוע לנפשם בעוה"ז מתורה ועבודה יחד ימותו ואין חשבון בשאול כי כצדיק כרשע ימותו ועבד ואדון יחד יכשבו, וע"ז צריך שתהיה תפילתו לבל לנטות אחר עצות רעות כאלה, כי בוודאי יש חילוק בין מיתת צדיק המוכן תיכף לג"ע ולכבוד גדול להדבק בשורש אל עליון, משא"כ הרשעים לאבדן ולדראון עולם הם חוזרים לשאול תחתיות.

והנה אחז"ל איזהו חסיד המתחסד עם קונו כי כל מעשיו רק לעשות רצון קונו ולדבקה בו ע"ז אמר על זאת יתפלל כל חסיד רק לשטף מים רבים דהם המים הזידינים דיעות הרעות אליו לא יגיעו כי אין בין מים עליונים דהיינו צד הטוב למים התחתונים דהיינו ההיפך מהענינים הנ"ל אלא כמלא נימא כי צדיקים ילכו גם ופושעים יכשלו גם בהם והוא לעת מצוא מר אמר כי הוא אשה שלא יתהפך מים רצון ותכלית העליון מעזר לו לכנגדו ומר אמר וזו תורה כי גם תורה נקרא מציאה שלא יכשל ח"ו ע"י שיבוא לידי מידות הרעות להתגאות ע"י תורתו ומר אמר כי הוא יום המיתה וז"ש מציא אשה מצא טוב כי אם מצא הטוב עם האשה אשר לקח אז ויפק רצון מה'.

מצא אשה מצא טוב וגו'. ותחלה נ"ל לפרש דחכז"ל (ברכות ה) על זאת יתפלל כל חסיד אליו לעת מצוא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו, אמר רבי חנינא לעת מצוא זה אשה שנאמר מצא אשה מצא טוב, במערבא אמרי וכו' ר' נתן אמר לעת מצוא זו תורה שנאמר כי מוצאי מצא חיים רב נתמן בר יצחק אמר לעת מצוא זו מיתה שנאמר למות תוצאות וכו', וקשה באמרו על זאת יתפלל כל חסיד וכי אינש אחרינא דלא חסיד הוא לא צריך לתפלה זו.

והנלענ"ד עפמי"ש המשנה טוב תורה עם דרך ארץ וכו', על פי דברי העוללות אפרים על הפסוק לא טוב היות האדם לבדו וגו', כי תכלית הבריאה מהבורא ית"ש ותכלית כל המציאות של האדם הוא לעבוד את ה' כמ"ש ויטע ה' גן בעדן וגו' וישם שם את האדם וגו' לעבדה ולשמרה, לפרסם מלכות שמים כי הוא ואין עוד מלבדו והכל בא מאתו ית"ש והכל שב אליו כמ"ש חז"ל על הכתוב תנו עוז לאלקים, הגם כי אין לו שום תועלת ואם צדקת מה תתן לו מ"מ כשרון לבעליו ראות עינו עושה רצונו למען תת שכר טוב לעושי רצונו ואין מלך בלא עם, וזה עיקר חיינו וקיומנו בעוה"ז, וזה הוא עיקר קנין ובנין השלימות אשר בו ואחריו ירדוף וידבוק האדם אשר יעשה אותו וחי לעולם הנצחי.

אך אלקים ברא הטבע בלב האדם שכל גשמי קליפה לרוחני, וסובב הולך אחרי קניני העוה"ז, וא"כ נמצא שיש לאדם שני בנינים האחד הוא בנין בית וקנינו בעוה"ז, השני הוא בנין בית הנפשי בעוה"ב בתורה ומצוות ותפלה, ושני בנינים האלו שני הפכים הם שבנין אחד סותר בתורו, כי אם יעסוק האדם תמיד בעבודת ה' מלאכתו מתי נעשית, ואם יעסוק האדם במלאכתו מלאכת עוה"ז תורה ומצוות מה תהא עליה, לזאת היתה העצה היעוצה מהבורא ית"ש עצתו נאמנה שישא אדם אשה ויעשו שותפות ביניהם כי נשי לאו בני תורה ניהו, ויעשו שותפות כיששכר וזבולון, וזה שהאשה תעסוק תמיד בצרכי הבית וקניני עוה"ז, והוא יפנה לתורה ומצוות ה' ונמצא שניהם מתקיימים. והנה אחז"ל מפני מה לא נאמר ביום השני כי טוב מפני שבו ביום נבראו המחלוקות ולא נקרא טוב דבר המתחלק ומתפלג לחצי דבר ע"כ לא נאמר בו כי טוב שאין מציאות הטוב אלא במקום האחדות השלימות, וז"ש לא טוב היות האדם לבדו, כי אם לא היה האיש ואשתו מחומר אחד וגוף אחד שישמשו זה את זה זה בתורה וזה בדרך ארץ, לא היה יכול להקרא כי טוב, ואך מעתה יוכל לקיים תכלית בריאת האדם ע"י שניהם ביחד שני הבנינים לחבר האוהל להיות אחד. וז"ש

על כן יעזוב וגו' והיו לבשר אחד, והנה דרך ארץ נקרא האשה כי דודע דרשתם על וירא את נעים זו פרישות דרך ארץ וכו', וז"ש טוב תורה עם דרך ארץ, מתי יוכל להקרא בנין האיש ותכליתו על התורה שיקרא טוב במושלם, עם דרך ארץ דהיינו אשה, כי בלא האשה היה הוא מוכרח לבטל מתלמודו לפנות אל עסקיו.

והיינו אם זכה לאשה חכמה משא"כ אשה כסילית הומה פתיות וסוררת אדרבא נהפך לנגע צרעת בתוך ביתו כי תמיד היא מגרשת אותו מביתו לרדוף אחרי ההבל למען תוכל לקשט את עצמה ולהתענג בתענוגות שרות ושרים אשר כל תענוגי העולם אינה מספקת לה, אם תראה את בעלה נותן לדל מלחמו או מכיסו, אז תזעק עליו בקול סוררת מדוע עושה ככה כי הוא צריך עם בני ביתו לאותו דבר, והיא עשתה העיקר לבנות בנין העולם הזה אשר להבל דמה כי אין זה העיקר רק כמ"ש התנא התקן עצמן בפרוודור כדי שתוכל להנכנס לטרקלין ואשה כזאת אינה

עשרה היא ברכת הדעת, והנה בדעת יש בו עיטרא דחסדים ועיטרא דגבורות ובדעת חדרים ימלאו [משלי כד], ואם כן במנין הנעשה מבחינת הדעת הגם שהמנין הוא צמצום מבחינת הגבורה, בהדעת שבו לאחדים חסדים וגבורות, וז"ש אלה פקודי המשכן, פסל את הראשונים, היינו כל המניינים שבעולם שאין הברכה שורה על ידם, שאני המנין הזה שהוא משכן העדות, הדעת, אשר פקד על פי משה, הוא בחינת הדעת אשר ידעו י"י [דברים לד], הנה הוא, עבודת הלויים, גבורות, ביד איתמר וכו' הכהן, איש חסד, בדעת חסדים וגבורות כחדא חשבין להו, והכל לחסדים יחשב. (בני יששכר אדר מאמר ב)

ותכל כל עבודת וכו' ויעשו בני ישראל וכו'. איני יודע מה מלמדניו כל הפסוק, ונראה דמלמדניו דעת איך הבא לטהר מסייעין אותו, וכל מה שהתשוקה מתרבה בעשיית המצוה, הש"י למשען לו לגמור המצוה, הגם שהוא כמעט מן הנמנע הש"י עוזר לו, ומשמיענו זה הפסוק דמלאכת המשכן היה למן הנמנע למין האנושי שתעשה על ידו, וכבר ידעת שכמה וכמה עניינים היו דרך נס כמו הבריח התיכון וכיוצא [ב"ר פצ"ד ד], רק להיות גודל תשוקתם לקיים רצון ויצרם עשו מה שהוא בחוקם וכחם והאמינו ב"י ובטחו בישועתו ועי"ז נגמרה העשיה, וז"ש ותכל כל עבודת כו', ותכל מלשון כלתה נפשי [תהלים פד ג], שכל עבודת המשכן היה בתשוקה רבה, ועל ידי כך ויעשו בני ישראל ככל וגו'. (אגרא דכלה)

ויביאו את המשכן אל משה. עירש"י שלא היו יכולים להקימו ובסוף הוקם המשכן הוקם מאליו. ובמדרש ילמדנו רבינו איזה דברים אמרו מפני דרכי שלום כהן קורא ראשון וכו' וצ"ב שייכות המדרש לכאן וי"ל כי ענין התקנה כהן קורא ראשון הוא מטעם הכתוב וקדשתו וזה הוא ענין יותרת הכבוד שיקרא ראשון לכל דבר ועי"ז הכבוד שנתכבד הכהן מן העם ויכל לפעול שלום בינותם כי עי"ז יהיו דבריו נשמעים, משא"כ אם אין מכבדין אותו וכאשר הארכנו בזה למעלה (פ' תשא), וע"כ כהן קורא ראשון מפני דרכי שלום שיהיה בכחו לפעול שלום אשר הוא כולל הכל. והנה כאן בענין הקמת המשכן שהוקם מאליו א"כ למה היה מהצורך שיביאו אותו אל משה רק כי הקב"ה רצה לכבדו בזה ולנשאו שעל ידו יבוא השראת השכינה ועי"ז יכובד בעיני העם בראותם שלא היו יכולים לפעול כזאת ויהיו דבריו נשמעים לטוב להם כל הימים, וע"כ אתי שפיר סמיכות המדרש כהן קורא ראשון מפני דרכי שלום לכאן בענין הקמת המשכן. (שארית יעקב)

כאשר ציוה ד' את משה. עיין בעה"ט וי"ל דהנה מצינו הרבה שינויים בפסוקים בין הציווי ובין מעשה ההקמה ע"י משה ובוודאי שמשה כיוון בזה עניינים שונים לזכות בני"י ושלא תחשוב ששינה מצינו ד' ע"כ העיד עליו הכ' שהכל עשה וכוון כאשר צוה ד' כי הקב"ה הסכים ע"י בכל כוונותיו ומעשיו ולכן חזר הכ' כאן על כל עבודת המשכן וכליו כי בכל פעולה במצוה יש כונה אחרת כגון בעשיית הסוכה והישיבה בה וכן בבנין המשכן ועשיית הכלים ואח"ז בשימוש העבודה וכן בכל דבר ולזה אמר בכל דבר כאשר ציוה ד' את משה שבכל מעשה ופעולה עשו בכוונות שנוצטו משה לכוון וידוע מה שהיה אצל הרה"ק השר שלום מבעלזא ז"ע שאחר שסיים בנין ביהמ"ד ביקר אצלו הרה"ק ר"ש מיעראסלאב זיע"א ואמר שבחלק א' של הבנין הוא מרגיש חסרון כוונות והתנצל הה"ק מבעלזא שאמנם בעת שעסקו בחלק הזה לא היה בבעלזא וכן מובא בס' רמתיים צופים שהמגיד הק' מקאונזיץ כיון בעת שחיבר הקרסים בבגדו הכוונות של קרסי המשכן וכן כל הצדיקים בעבודתם כידוע. (תפוחי חיים)

מנהגי שבת קודש [ד"ו]

סז. לאחר אכילת הכבד כיבד לאחד מן המסובין לומר מה יידידות מנוחתך, ולאחר מכן אמר תורה. התורה אמר בקול נמוך ובבכיות, והקדים קודם לומר מדברי הרה"ק ר"ר אלימלך מליזענסק זיע"א ומדברי אביו הרה"ק בעל בני שלשים זיע"א, ולפעמים אמר שדברי אביו בזה הפשט המה סתומים וחתומים ואפשר אפשר אפשר יש לפרש דבריו, וכמו כן אמר מדברי אחד מהצדיקים שיומא דהילולא דיליה חל באותו שבוע.

סח. קודם אמירת התורה היה מריח טאבאק ולפעמים ביקש שיביאו לו חומש וכשקרא מתוך החומש הוציא בפיו גם את האזכרות שבפסוק, וסיים דבריו בברכה כפי ענין תוכן הדברי תורה.

סט. בסעודת ליל שבת קודש היתה שורה בבית המדרש דומיה ופחד עד שמי שהוצרך לילך בבית המדרש ממקום למקום, הלך על קצות אצבעותיו שלא ישמע פסיעותיו, ורבינו השתיק בעצמו אם שמע איזה קול מלחשים והרבה פעמים היה דבוק בדביקות עצומה בעמקות גדולה עד שאירע שהשליך ראשו לאחוריו על משענת הכסא כשהוא דבוק ברעיוניו, ובהקיצו מיד אמר איזה מילתא דבדיחתא או סיפר איזה עובדא כדי שלא ישימו לב שהיה דבוק בדביקות בהתפשטות הגשמיות.

ע. הרבה להביט ולהסתכל בהנרות שהדליקו לכבוד שבת קודש, ואם אירע שנכבה נר בפתע היה ניכר עליו השתנות במאור פניו, ובעריכת שלחן הפירות כשהנרות התחילו לכבות שאף הרבה פעמים העשן שעלה מן הנרות שכבו.

הזמנה מילתא

בקריאה של חיבה

ובשבח והודיה להשי"ת הנני להזמין את כל ידידי ורעי ואנ"ש לקחת חבל

בשמחת כלולות בתי תחי'

אשר תתקיים בעזהי"ת

ביום ב' ד' אדר ב'

באולמי ארמונות פרידמן

רח' מתתיהו 2 בני ברק

ובתת ה' שמחות אצלכם אשמח לבי גם אני

ידידכם

יוסף מאיר שלום פאנעט

בן כ"ק אדמו"ר שליט"א

ברכת מזל טוב

לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי נכדתו
הבלה המהוללה תחי'

בת בנו מוריני הרב יוסף מאיר שלום שליט"א

הרב הצעיר דקהלתינו

עב"ג החתן הבחור המופלג

הרב משה אהרן רבינוביץ שליט"א

בן הרה"ג רבי יעקב דוד רבינוביץ שליט"א

ר"מ דיישיבת "מאור עינים" בירושלים עיה"ק

ויה"ר שיעלה הזיווג יפה ויזכו לבנות בית נאמן

בישראל לתפארת בית אבותם

מברכים מעומקא דליבא

מערכת "הצבי והצדק"